

แบบฟอร์มการสมัครรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม
ประจำปี 2567

ประเภทร่วมใจแก้จน (Collaboration towards Poverty Eradication)

รางวัลที่มอบให้กับหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานภาคเอกชน และภาคประชาชน ที่มีผลงานหรือโครงการเป็นที่ประจักษ์ ซึ่งได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสามารถเป็นต้นแบบเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ สามารถนำไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและสังคมในการแก้ไขปัญหาความยากจนเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาในระดับต่อไป

คำชี้แจง

หน่วยงานที่สมัครขอรับรางวัลฯ

ส่วนราชการระดับกรมหรือเทียบเท่า องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ รัฐสภา ศาล องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ สถาบันการศึกษา ส่วนราชการระดับจังหวัดอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบล หมู่บ้าน ชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หน่วยงานภาคเอกชน และภาคประชาชน

เงื่อนไขของผลงานที่ส่งสมัคร

กรุณาทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความจริงเกี่ยวกับผลงานที่นำเสนอ

ดำเนินการมาแล้วอย่างน้อย 2 ปี

แผนงาน/โครงการที่เสนอจะต้องดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ซึ่งอาจเป็นระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ชุมชน หรือพื้นที่เฉพาะก็ได้

การดำเนินงาน/กระบวนการของแผนงาน/โครงการในการแก้ไขปัญหาความยากจนมีการบูรณาการความร่วมมือร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและมีรูปแบบการแก้ไข้ปัญหาที่เกิดผลลัพธ์และผลกระทบอย่างเป็นรูปธรรม

ส่งเอกสารเกิน 10 หน้ากระดาษ A4 (รวมภาคผนวก) **จะไม่ได้รับการพิจารณาตรวจสอบประเมิน**

ต้องไม่เป็นโครงการหรือผลงานที่เคยได้รับรางวัลสาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

ต้องไม่เป็นโครงการหรือผลงานที่ส่งสมัครรางวัลสาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมประเภทอื่น ๆ ในปีเดียวกัน

ทั้งนี้ ผู้สมัครจะต้องจัดทำรายละเอียดข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงการขับเคลื่อนงานการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่เพื่อประกอบการพิจารณารางวัล “ร่วมใจแก้จน” ตามแบบฟอร์มที่กำหนด โดยคณะกรรมการจะพิจารณาจากรายละเอียดในเอกสารตามแบบฟอร์มที่กำหนดนี้เป็นหลักเท่านั้น

แบบฟอร์มการสมัครรางวัลฯ ประเภทร่วมใจแก้จน (Collaboration towards Poverty Eradication)

ข้อมูลของหน่วยงานที่สมัครขอรับรางวัล

1. ชื่อผลงาน/โครงการ ..... ปลูกหมั้ว ผึ้งเลี้ยง สู่วิถีที่ยั่งยืน.....
2. หน่วยงานที่ส่งผลงาน ..... กรมพัฒนาที่ดิน.....
3. หน่วยงานที่รับผิดชอบผลงาน..... สถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลก.. สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8.....
4. พื้นที่ดำเนินการ..... จังหวัดพิษณุโลก.....
5. ผู้ประสานงาน (อย่างน้อย 2 คน)
  - 5.1 ชื่อ-นามสกุล.....นางสาวทิพย์วรรณ หลวงวงศ์.....
ตำแหน่ง.....นักวิชาการเกษตรชำนาญการ..... หน่วยงาน.....สถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลก.....
เบอร์ติดต่อ..... 086-4464762..... e-mail..... nuthippawan@gmail.com.....
  - 5.2 ชื่อ-นามสกุล.....นางชุติมา จันทร์เจริญ.....
ตำแหน่ง.....นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ..... หน่วยงาน.....สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8.....
เบอร์ติดต่อ.....089-9069805..... e-mail..... poomspy@hotmail.com.....
  - 5.3 ชื่อ-นามสกุล.....นายสาธิต กาละพวง.....
ตำแหน่ง.....นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ..... หน่วยงาน.....สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8.....
เบอร์ติดต่อ.....081-3791522..... e-mail..... sathit_ka@yahoo.com.....

หมายเหตุ

1. กรณีที่หน่วยงานที่ส่งผลงานกับหน่วยงานเจ้าของบัญชีผู้ใช้งานผ่านระบบการสมัครออนไลน์ (Username) เป็นคนละหน่วยงาน ผู้ที่มีสิทธิรับรางวัลจะเป็นหน่วยงานที่ส่งผลงาน ไม่ใช่เจ้าของ Username
2. เพื่อประโยชน์ในการติดต่อกลับ กรุณากรอกข้อมูลผู้ประสานงานให้ครบถ้วน
3. ความยาวของผลงานทั้งเอกสาร (รวมภาคผนวก) ไม่เกิน 10 หน้า โดยนับหน้าแรกจากหน้ารายงานผลการดำเนินการร่วมใจแก้จน **กรณีผลงานที่ส่งเอกสารเกิน 10 หน้า (รวมภาคผนวก) ผลงานนั้นจะไม่ได้รับการพิจารณาตรวจสอบประเมินจากคณะกรรมการ**
4. ผู้สมัครจะต้องกรอกเนื้อหารายละเอียดเพื่อบรรยายโครงการที่ดำเนินการตามประเด็นคำถามที่กำหนด **รวมไม่เกิน 10 หน้ากระดาษ A4 (รวมภาคผนวก) ให้ใช้อักษร TH SarabanPSK ขนาด 16 และเว้นระยะห่างระหว่างบรรทัด ขนาด 1 เท่า (Single Space)** ทั้งนี้ ผู้สมัครสามารถแนบรูป ตาราง และแผนผังในภาคผนวก โดยคณะกรรมการจะพิจารณาจากรายละเอียดในเอกสารตามแบบฟอร์มที่กำหนดนี้เป็นหลักเท่านั้น
5. ต้องไม่เป็นโครงการหรือผลงานที่เคยได้รับรางวัลสาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม
6. ต้องไม่เป็นโครงการหรือผลงานที่ส่งสมัครรางวัลสาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมประเภทอื่น ๆ ในปีเดียวกัน **หากตรวจสอบภายหลังพบว่าไม่ตรงกับความเป็นจริงจะพิจารณาให้ไม่ผ่านหลักเกณฑ์การประเมิน (โปรดศึกษาเกณฑ์การพิจารณาประกอบการเขียนรายงาน)**

รายงานผลการดำเนินการร่วมใจแก้จน

1. รายงานที่แสดงให้เห็นถึงปัจจัยนำเข้า และกระบวนการในการดำเนินงาน (Inputs and Process Indicators) 45 คะแนน

1.1 การดำเนินผลงานหรือโครงการมีความเป็นมาอย่างไร มีแนวคิดในการวางแผนการดำเนินงาน การออกแบบกลไกการขับเคลื่อนแนวทางการดำเนินงานที่แก้ไขปัญหาความยากจน รูปแบบ และวิธีการใช้ทรัพยากรอย่างไร (5 คะแนน)

บ้านผารังหมี หมู่ที่ 3 ตำบลไทรย้อย อำเภอนิคมบ่งพร จังหวัดพิษณุโลก มีจำนวนครัวเรือน 128 ครัวเรือน ประชากร 670 ราย ส่วนใหญ่ทำนาข้าว 97 ราย มีพื้นที่ปลูกข้าว 1,824 ไร่ เกษตรกรมีความต้องการผลิตข้าวให้ได้ผลผลิตต่อไร่สูง จึงมีพฤติกรรมการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีเป็นจำนวนมากเพื่อให้ได้ผลผลิตสูง ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง (ต้นทุนปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตร เฉลี่ย 1,000 บาทต่อไร่) ประกอบกับราคาข้าวตกต่ำ ทำให้เกษตรกรมีรายได้น้อย เกิดภาวะหนี้สิน โดยมีหนี้สินภาคการเกษตรเฉลี่ย 45,590 บาทต่อครัวเรือน (จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (จปฐ.) ปี 2560)

การขับเคลื่อนการดำเนินงานแก้ไขปัญหาความยากจน ภายใต้แนวคิด “ร่วมกันคิด ร่วมกันผลิต ร่วมกันขาย” เนื่องจากเกษตรกรต่างคนต่างผลิต ต่างคนต่างขายผลผลิต ก่อนดำเนินโครงการเกษตรกรขาดความรู้เกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิตข้าว และขาดความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน โดยในขั้นแรก สถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลก ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร โดยจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ ชื่อกลุ่มทำนาข้าวหอมมะลิ สมาชิก 50 ราย มีการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติการเก็บตัวอย่างดินให้แก่เกษตรกร เพื่อให้ทราบถึงความอุดมสมบูรณ์และปัญหาของดินในแปลงของเกษตรกร ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินและสนับสนุนปัจจัยการผลิต เพื่อลดต้นทุนการทำนา ได้แก่ การผลิตปุ๋ยหมัก โดยใช้สารเร่งจุลินทรีย์ซูเปอร์ พด.1 การผลิตน้ำหมักชีวภาพด้วยสารเร่งซูเปอร์ พด.2 การผลิตสารป้องกันแมลง โดยใช้ สารเร่งซูเปอร์ พด.7 การไถกลบตอซัง และส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน (ปอเทือง) เพื่อลดต้นทุนการผลิตข้าว เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินและปรับปรุงดิน จัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ (ธนาคารเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด(ปอเทือง) ธนาคารน้ำหมักชีวภาพและธนาคารปุ๋ยหมัก) เพื่อให้มีการดำเนินการผลิตและใช้ประโยชน์ปุ๋ยอินทรีย์อย่างต่อเนื่องและลดการใช้ปุ๋ยเคมี สนับสนุนแหล่งน้ำในไร่นา (สระน้ำในไร่นา) ให้แก่เกษตรกรเพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง จากเดิมไม่มีการรวมกลุ่ม สถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลกเข้าไปดำเนินการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ (กลุ่มทำนาข้าวหอมมะลิ) จากสมาชิก 50 ราย เมื่อมีการขยายกลุ่มเป็นกลุ่มแปลงใหญ่ข้าว สมาชิกเพิ่มเป็น 71 ราย ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ สถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลก ได้นำ Agri-Map Online (ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์) เป็นเครื่องมือในการจัดการดิน และลดต้นทุนการผลิตข้าว ร่วมกับหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งกลุ่มเกษตรกรได้ดำเนินการปรับปรุงบำรุงดินอย่างต่อเนื่อง มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพจนสามารถเป็นต้นแบบการเรียนรู้ จนได้รับคัดเลือกให้เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอนิคมบ่งพร จังหวัดพิษณุโลก

1.2 หน่วยงานผู้ส่งผลงานมีบทบาทในการขับเคลื่อนการดำเนินผลงานหรือโครงการอย่างไร (10 คะแนน)

• บทบาทของผู้ประสานงาน (Collaborator)

กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลกได้เข้ามาส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร โดยจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ ชื่อกลุ่มทำนาข้าวหอมมะลิ สมาชิก 50 ราย แนะนำส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการกลุ่มที่เข้มแข็งและยั่งยืน จัดหางบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม เช่น งบประมาณในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ งบประมาณธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ งบประมาณด้านการพัฒนาที่ดินสนับสนุนการดำเนินงานแปลงใหญ่ข้าว เป็นต้น และบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่ม เช่น ร่วมกับกรมการ

ข้าว ด้านวิชาการการผลิตข้าวปลอดภัย และลดต้นทุนการผลิต ร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตรในการวิเคราะห์ปัญหาสภาพพื้นที่ ให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหา เป็นต้น

- **บทบาทของผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator)**

ในการดำเนินงานของกลุ่ม สถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลก ทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยงและเป็นพี่เลี้ยงในการจัดทำแผนงาน และแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่ม/ชุมชน โดย ศึกษาข้อมูลทั่วไป ข้อมูลทรัพยากรดิน เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ ปัญหา และการจัดการแก้ไขปัญหา เพื่อกำหนดกิจกรรมงานพัฒนาที่ดินในพื้นที่ อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงปัจจัยการผลิต เช่น วัสดุ อุปกรณ์ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด วัสดุปรับสภาพดิน และเครื่องมือในการวิเคราะห์ดิน เป็นต้น และเป็นผู้กระตุ้น ติดตามการดำเนินงานให้มีความต่อเนื่อง พร้อมสร้างบรรยากาศเป็นกันเอง ผ่อนคลาย ในลักษณะ “ลูกหลานมาเยี่ยมญาติผู้ใหญ่” ให้สมาชิกกลุ่มค่อยๆปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตข้าว จนกระทั่งเป็นวิถีปกติของตนเอง

- **บทบาทในฐานะผู้นำ (Leader)**

สถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลก ได้พัฒนากลุ่มเกษตรกรผลิตข้าวหอมมะลิ บ้านผารังหมี เพื่อลดต้นทุนการผลิตสู่การแก้ไขความยากจนโดยมุ่งเน้นการขยายเครือข่ายและสร้างให้เป็นต้นแบบด้านการพัฒนาที่ดินเพื่อลดต้นทุนการผลิตในพื้นที่ ซึ่งในปี 2560 มีการขยายกลุ่มจัดตั้งเป็นกลุ่มแปลงใหญ่ข้าว ซึ่งเป็นกลุ่มเดิมจากกลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ (กลุ่มทำนาข้าวหอมมะลิ) ที่จัดตั้งมาแต่เดิม จากสมาชิก 50 ราย พื้นที่ 1,447 ไร่ เพิ่มขึ้นเป็น 71 ราย พื้นที่ 1,778 ไร่ และกลุ่มมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพจนสามารถเป็นต้นแบบด้านการผลิตข้าว จนได้รับคัดเลือกให้เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

- **ผู้เปลี่ยนกระบวนทัศน์ของชุมชน (Paradigm Shift Change Agent)**

จากการที่เกษตรกรบ้านผารังหมีมีความต้องการได้ผลผลิตข้าวปริมาณมาก มีความเชื่อว่า การใส่ปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตรจำนวนมาก จะทำให้ได้ผลผลิตข้าวปริมาณมาก เกษตรกรขาดความรู้ด้านการจัดการดิน และไม่เคยปรับปรุงบำรุงดิน ประกอบกับราคาข้าวตกต่ำ ทำให้เกษตรกรมีรายได้น้อย เกิดภาวะหนี้สิน ผู้ใหญ่บ้านบ้านผารังหมีซึ่งเป็นผู้นำชุมชนได้เข้ามาปรึกษาถึงแนวทางแก้ไขปัญหาดิน และมีความต้องการฟื้นฟูปรับปรุงบำรุงดิน ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรในหมู่บ้าน มุ่งมั่นปรับเปลี่ยนวิถีการทำนา สถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลกเป็นหน่วยงานหลักในการปรับปรุงบำรุงดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ จึงเข้ามามีบทบาทในการฟื้นฟูปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนส่งเสริมให้มีการจัดการดินอย่างเหมาะสม เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มรายได้ที่ยั่งยืน ลดภาวะหนี้สิน ตามแนวคิด “ปลดหนี้ ผารังหมี สุวิถีที่ยั่งยืน” จนกระทั่งปัจจุบันเกษตรกรบ้านผารังหมีมีวิถีการทำนาที่เน้นการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ มีการปรับปรุงบำรุงดิน หากพบปัญหาที่สงสัยว่าอาจเกิดจากดิน จะทำการเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ หาวิธีจัดการ แก้ไขที่เหมาะสมกับดินของตนเอง

1.3 หน่วยงานมีบทบาทในการทำงานร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะภาคประชาชน และมีกระบวนการที่ทำให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมตามระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน (IAP 2) ใน 4 ระดับแรก ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างไร (10 คะแนน)

ระดับที่ 1 การให้ข้อมูลข่าวสาร (To Inform) สถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลกเข้าดำเนินงานโดยหน่วยพัฒนาที่ดินให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน โดยเกษตรกรรับรู้นโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรมและข้อมูลข่าวสาร ผ่านทางสื่อต่างๆ ได้แก่ เว็บไซต์ประชาคม เว็บไซต์หมู่บ้าน Facebook และไลน์กลุ่ม

ระดับที่ 2 การปรึกษาหารือ (To Consult) เจ้าหน้าที่หน่วยพัฒนาที่ดินประจำอำเภอ ร่วมประชุมลงพื้นที่แบบฟอร์มรางวัลฯ ประเภาพร้อมใจแก้งจน (Collaboration towards Poverty Eradication)

สำนักงาน ป.ย.ป.

Strategic Transformation Office

แปลงเกษตรกรเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สภาพปัญหา ปรัชญาหรือ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกับเกษตรกร และติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องทุกเดือน

ระดับที่ 3 การเข้ามามีบทบาท (To Involve) เกษตรกร (Key actor) มีบทบาทสำคัญในการเสนอปัญหา และร่วมเสนอแนวทางแก้ไข สถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลก เข้ามามีส่วนร่วมเป็น facilitator ผู้ส่งเสริมสนับสนุน โดยส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ ชื่อกลุ่มทำนาข้าวหอมมะลิ สมาชิก 50 ราย ถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติการเก็บตัวอย่างดิน ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินและสนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ การผลิตปุ๋ยหมัก การผลิตน้ำหมักชีวภาพ การผลิตสารป้องกันแมลง การไถกลบตอซัง ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน (ปอเทือง) และจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ เมื่อมีการขยายกลุ่มเป็นกลุ่มแปลงใหญ่ข้าว จากเดิมที่ไม่มีการจัดตั้งกลุ่ม สถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลกได้เข้าไปดำเนินการจัดตั้งกลุ่ม โดยมีสมาชิก 50 ราย และเพิ่มเป็น 71 ราย ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ สถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลก ได้นำ Agri-Map Online เป็นเครื่องมือในการจัดการดิน และลดต้นทุนการผลิตข้าว ร่วมกับหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ระดับที่ 4 ความร่วมมือ (To Collaboration) เมื่อกลุ่มเกษตรกรได้รับการพัฒนาเป็นกลุ่มแปลงใหญ่ข้าว กลุ่มมีความต้องการพัฒนาคุณภาพการผลิต เพิ่มมูลค่าข้าว และจัดหาตลาด สถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลกร่วมกับหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมพัฒนาชุมชนและสถาบันการศึกษา ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาสินค้า (ข้าวนาปี) เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต การตลาด และการบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืน ภายใต้ BCG Value Chain ทั้งต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ภายใต้การมีส่วนร่วมของเกษตรกร

1.4 การดำเนินผลงานหรือโครงการมีกลไกและรูปแบบการสร้างเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับเครือข่ายและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างไร (10 คะแนน)

สถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลก ร่วมกับหน่วยงานบูรณาการโดยใช้กลไกในการขับเคลื่อนการร่วมมือเชิงบูรณาการผ่านคณะทำงานระดับอำเภอ และระดับจังหวัด หน่วยงานที่ร่วมบูรณาการประชุมหารือร่วมกัน เพื่อกำหนดแผนงานในการแก้ปัญหาและพัฒนาตั้งแต่ ต้นทาง กลางทาง ปลายทาง ตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาสินค้า (ข้าวนาปี) เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต การตลาด และการบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืน ภายใต้ BCG Value Chain ทั้งต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ดังนี้ **B (Bio การสร้างมูลค่า) ต้นทาง** พัฒนาเกษตรกร และลดต้นทุนการผลิต สถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลกเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริมในด้านการปรับปรุงดิน ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยอย่างถูกต้องตามคำแนะนำจากผลการวิเคราะห์ดิน ส่งเสริมให้มีการไถกลบตอซังข้าว การปลูกปอเทืองเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ในดิน การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวและลดต้นทุนการผลิต และก่อสร้างสระน้ำในไร่นาเพื่อเพิ่มแหล่งน้ำให้กับเกษตรกร ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการผลิตข้าวอย่างยั่งยืน หน่วยงานร่วมได้แก่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพิษณุโลก มีบทบาทในการอบรมถ่ายทอดความรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี ผลิตข้าวในระบบเกษตรอินทรีย์ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2 มีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้เรื่องหลักการใช้ปุ๋ยเคมีในการผลิตข้าว สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์พิษณุโลก มีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้เรื่องการทำบัญชีต้นทุน การทำบัญชีครัวเรือน และการบริหารจัดการกลุ่ม **กลางทาง** ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพิษณุโลก มีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้เป็นศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี พัฒนาชุมชนจังหวัด และมหาวิทยาลัยนเรศวร มีบทบาทในการออกแบบและพัฒนาระบบภูมิทัศน์ **ปลายทาง** ด้านการตลาด ในการสนับสนุนของสหกรณ์การเกษตร ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว และธกส. ตลาดค้าปลีก ค้าส่ง ตลาดออนไลน์ งานแสดงและจำหน่ายสินค้า ดำเนินการโดย กลุ่มเกษตรกร **C (Circular การจัดการวัสดุเหลือใช้จากการผลิต)** สถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลกมีบทบาทในการ จัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ ส่งเสริมให้

แบบฟอร์มรางวัลฯ ประเภทร่วมมือใจกัน (Collaboration towards Poverty Eradication)

ชุมชนมีการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และน้ำหมักสมุนไพรไล่แมลง G (Green การผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม) สถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลกมีบทบาทในการอบรมถ่ายทอดความรู้ การใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร จัดทำแปลงสาธิตการปลูกข้าวโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอเนินมะปราง และศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดพิษณุโลก มีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้การกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีธรรมชาติ ปลายทาง สำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลก มีบทบาทในการพัฒนาบ้านผารังหมีเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.5 การดำเนินผลงานหรือโครงการมีกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ มีกลไกการติดตาม ประเมินผล ที่นำไปสู่การขับเคลื่อนงาน และมีความริเริ่มสร้างสรรค์อย่างไร (10 คะแนน)

การดำเนินงานของสถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลก มีกระบวนการทำงาน ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลทั่วไป ข้อมูลทรัพยากรดิน การใช้ประโยชน์ที่ดินบ้านผารังหมี หมู่ที่ 3 ตำบลไทรย้อย อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก โดยการสำรวจร่วมกับกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8 เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ ปัญหา และการจัดการแก้ไขปัญหา เพื่อกำหนดกิจกรรมงานพัฒนาที่ดินในพื้นที่ 2) นำแผนการจัดการทรัพยากรดินสู่ชุมชน จัดเวทีการมีส่วนร่วม โดยนัดประชุมเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย ผู้นำชุมชน หมอдинอาสา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงหลักการและเหตุผล ทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ รวมถึงประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับจากโครงการฯ โดยให้เกษตรกรได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมให้ตรงกับความต้องการ 3) ดำเนินกิจกรรม/โครงการ ด้านการจัดการดินและปรับปรุงบำรุงดิน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการปลูกข้าว ตั้งแต่การเก็บตัวอย่างดิน และวิเคราะห์ดินเพื่อให้ใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ การผลิตปุ๋ยหมัก โดยใช้สารเร่งจุลินทรีย์ซูเปอร์ พด.1 การผลิตน้ำหมักชีวภาพด้วยสารเร่งซูเปอร์ พด.2 การผลิตสารป้องกันแมลง โดยใช้สารเร่ง ซูเปอร์พด.7 การไถกลบตอซัง และส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน (ปอเทือง) เพื่อลดต้นทุนการทำนา เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินและปรับปรุงดิน จัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ (ธนาคารเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด(ปอเทือง) ธนาคารน้ำหมักชีวภาพและธนาคารปุ๋ยหมัก) เพื่อให้มีการดำเนินการผลิตและใช้ประโยชน์ปุ๋ยอินทรีย์อย่างต่อเนื่องและลดการใช้ปุ๋ยเคมี สนับสนุนแหล่งน้ำในไร่นา (สระน้ำในไร่นา) 4) โดยมีการติดตาม ประเมินผล จากผลวิเคราะห์ดิน ข้อมูลต้นทุน ผลผลิต และรายได้ จำนวน 4 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 ก่อนดำเนินการ (ปี2556) ครั้งที่ 2 หลังเก็บเกี่ยวข้าวปีที่ 3 (ปี2559) ครั้งที่ 3 หลังเก็บเกี่ยวข้าวปีที่ 6 (ปี2562) และครั้งที่ 4 หลังเก็บเกี่ยวข้าวปีที่ 9 (ปี2565) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงสมบัติดินซึ่งมีผลกับการเจริญเติบโตของข้าว และศึกษาผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ หลังเข้าร่วมโครงการฯ

ความริเริ่มสร้างสรรค์ เริ่มแรกต้องสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมของเกษตรกร สถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลก ร่วมกับผู้ใหญ่บ้านบ้านผารังหมี ร่วมกันจัดทำแปลงเรียนรู้การจัดการดิน การปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อผลิตข้าว จำนวน 5 ไร่ โดยกำหนดให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องปฏิบัติจริงในแปลงเรียนรู้ ตั้งแต่การเก็บตัวอย่างดิน การไถกลบตอซัง การปลูกปอเทืองเพื่อไถกลบปรับปรุงบำรุงดิน การผลิตและใช้ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพและน้ำหมักสมุนไพรไล่แมลง จากแปลงเรียนรู้ดังกล่าว ทำให้สมาชิกกลุ่มนำไปปฏิบัติตามในแปลงผลิตข้าวของตนเองได้

2. รายงานที่แสดงให้เห็นถึงผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ (Output, Outcome, and Impact Indicators) ที่ได้รับการดำเนินการ 55 คะแนน

2.1 ผลงานหรือโครงการมีผลผลิตที่เป็นผลการแก้ปัญหาความยากจนในมิติด้านการเงินอย่างไร โดยเปรียบเทียบข้อมูลเชิงตัวเลขหรือเชิงปริมาณระหว่างก่อนและหลังดำเนินโครงการ (15 คะแนน)

1. กลุ่มเกษตรกรทำนาข้าวหอมมะลิบ้านผารังหมี เป็นกลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ จากเดิมที่ไม่มีการรวมกลุ่ม สถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลกได้เข้าไปดำเนินการจัดตั้งกลุ่ม โดยมีสมาชิกเริ่มแรก 50 ราย และได้มีการพัฒนาเป็นกลุ่มแปลงใหญ่มีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 71 ราย คิดเป็นร้อยละ 42 พื้นที่ปลูกข้าวแบบเคมีปรับเปลี่ยนมาเป็นลดใช้สารเคมี จากเดิม 1,447 ไร่ (แรกตั้ง) เพิ่มขึ้น 1,778 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 22.8

2. ต้นทุนปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตรลดลง ร้อยละ 35.2 ต้นทุนปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตรก่อนดำเนินการ เฉลี่ย 1,000 บาทต่อไร่ ต้นทุนปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตรปี 2565 เฉลี่ย 648 บาทต่อไร่

3. ผลผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 เพิ่มขึ้นร้อยละ 37.78 ผลผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 ก่อนดำเนินการ เฉลี่ย 450 กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 ปี 2565 เฉลี่ย 620 กิโลกรัมต่อไร่

4. ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ เกษตรกรได้รับผลตอบแทนเหนือค่าใช้จ่ายผันแปรเพิ่มขึ้น ร้อยละ 142.9 ผลตอบแทนเหนือค่าใช้จ่ายผันแปร ก่อนดำเนินการ เฉลี่ย 1,400 บาทต่อไร่ ผลตอบแทนเหนือค่าใช้จ่ายผันแปร ปี 2565 เฉลี่ย 3,400 บาทต่อไร่

5. ภาวะหนี้สินภาคการเกษตร พบว่า ปัจจุบันเกษตรกรบ้านผารังหมี ส่วนใหญ่สามารถปลดหนี้ได้ และมีส่วนน้อยที่ยังมีหนี้สิน และหนี้สินลดลงกว่าเดิมมาก จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของกรมการพัฒนาชุมชน ปี 2560 เกษตรกรมีภาวะหนี้สินภาคการเกษตร เฉลี่ย 45,590 บาทต่อครัวเรือน และจากการเข้าร่วมโครงการทำให้เกษตรกรมีหนี้สินเฉลี่ยลดลง จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของกรมการพัฒนาชุมชน ปี 2565 หนี้สินภาคการเกษตรของเกษตรกรบ้านผารังหมี ลดลงมีค่าเฉลี่ยเพียง 570 บาทต่อครัวเรือน หนี้สินภาคการเกษตรลดลงคิดเป็นร้อยละ 98.7

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบการดำเนินงาน ตั้งแต่แรกตั้งถึงปัจจุบัน

รายการ	แรกตั้ง	ปัจจุบัน	ส่วนต่าง (เพิ่ม/ลด)	คิดเป็น ร้อยละ
จำนวนสมาชิกกลุ่ม (ราย)	50	71	+21	42
จำนวนพื้นที่ (ไร่)	1,447	1,778	+331	22.8
ต้นทุนปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตร (บาท)	1,000	648	-352	35.2
ผลผลิตข้าว (กิโลกรัมต่อไร่)	450	620	+170	37.78
ผลตอบแทนเหนือค่าใช้จ่ายผันแปร (บาทต่อไร่)	1,400	3,400	+2,000	142.9
หนี้สินภาคการเกษตร (บาทต่อครัวเรือน)	45,590	570	-45,020	98.7

2.2 ผลงานหรือโครงการมีผลลัพธ์ที่เป็นผลการแก้ปัญหาความยากจนในมิติอื่นที่ไม่ใช่การเงินอย่างไร เมื่อพิจารณาผลที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากผลผลิตในมิติด้านการเงิน และการเข้าถึงปัจจัย 4 โดยเปรียบเทียบกับปีที่ยังไม่มีการดำเนินโครงการ (20 คะแนน)

1) ด้านดิน พบว่าปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน (%OM) เฉลี่ยเพิ่มขึ้น จากเดิม 0.99 เปอร์เซ็นต์ หลังดำเนินการเพิ่มขึ้นเป็น 1.52 เปอร์เซ็นต์ อินทรีย์วัตถุในดินจากเดิมอยู่ในระดับต่ำเพิ่มขึ้นเป็นระดับปานกลาง การที่อินทรีย์วัตถุ

เพิ่มขึ้น แสดงถึงลักษณะดินดีขึ้น เนื่องจากอินทรีย์วัตถุมีคุณสมบัติที่ช่วยในการปรับปรุงโครงสร้างดิน ทำให้ดินร่วนซุย ระบายน้ำดี ถ่ายเทอากาศได้ดี นอกจากนี้อินทรีย์วัตถุช่วยในการดูดซับน้ำและธาตุอาหารในดินได้มากขึ้นด้วย

2) ด้านสุขภาพ จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ปี 2565 ระดับหมู่บ้าน พบว่า คริวเรือนบ้านผารังหมี ทั้ง 128 คริวเรือน กินอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน และผู้ที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป มีการตรวจสุขภาพประจำปี ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 100 ซึ่งสุขภาพของเกษตรกรดีขึ้น จากการเฝ้าติดตาม และจากการใช้สารเคมีทางการเกษตรลดลง ประกอบกับเกษตรกรมีการปลูกข้าวแบบปลอดภัยจากสารพิษ ส่งผลดีต่อสุขภาพของผู้บริโภคและตัวเกษตรกรเอง

3) ด้านสิ่งแวดล้อม จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ปี 2565 ระดับหมู่บ้าน พบว่า คริวเรือนบ้านผารังหมี ทั้ง 128 คริวเรือน ไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 100 ซึ่งเป็นผลมาจากการเฝ้าติดตามที่เกษตรกรมีการดำเนินการจนเป็นวิถีปกติ และมีการถ่ายทอดไปหมู่บ้านใกล้เคียง ทำให้ไม่เกิดมลพิษ หมอกควันและฝุ่น PM 2.5

4) ด้านการศึกษา จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ปี 2565 ระดับหมู่บ้าน พบว่า เด็กอายุ 6 -14 ปี ได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี และเด็กจบชั้น ม.3 ได้เรียนต่อชั้น ม.4 หรือเทียบเท่า ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 100 ซึ่งเป็นผลมาจากการที่เกษตรกรบ้านผารังหมี ปลอดภัย มีรายได้ที่มั่นคง ทำให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

5) ด้านค่านิยม จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ปี 2565 ระดับหมู่บ้าน พบว่า บ้านผารังหมีมีครอบครัวอบอุ่น ทั้ง 128 คริวเรือน ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 100 เนื่องจากเกษตรกรบ้านผารังหมีมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีรายได้ มีการจ้างแรงงานในชุมชน

6) ลดต้นทุนการผลิต เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ได้นำความรู้ และเทคโนโลยีต่าง ๆ ของกรมพัฒนาที่ดิน ไปใช้ โดยเฉพาะ การผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และน้ำหมักสมุนไพรไล่แมลง นำไปใช้ในพืชอื่น ๆ ได้แก่ พืชผัก และไม้ผล เนื่องจากเกษตรกรมีความเข้าใจในการจัดการดิน การลดการใช้ปุ๋ยเคมี ทำให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต ในพืชทุกชนิดที่ปลูก ส่งผลให้ได้รับผลตอบแทนที่ดี จากการทำการเกษตรที่ยั่งยืน

7) วิธีการผลิตข้าวดำเนินงานตามโมเดลเศรษฐกิจ BCG ได้แก่ มีการจัดการด้านการผลิต (B) การจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (C) ในรูปแบบ ธนาकरปุ๋ยอินทรีย์ เช่น การนำฟางข้าวมาผลิตปุ๋ยหมัก เป็นต้น การผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (G) มีการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

8) บ้านผารังหมีเป็นต้นแบบด้านการเกษตร สมาชิกกลุ่มและคนในชุมชนบ้านผารังหมี มีความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกรที่เป็นต้นแบบให้กับเกษตรกร ภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง มาศึกษาดูงาน หรือท่องเที่ยวภาคเกษตร อีกทั้งก่อให้เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนอีกด้วย

2.3 ผลงานหรือโครงการมีผลกระทบที่เป็นผลการแก้ไขความยากจนได้จริงในลักษณะที่ตอบโจทย์ ความเหมาะสมกับพื้นที่ ความต้องการของประชาชนและชุมชน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในระดับปัจเจกบุคคล และชุมชน อย่างไร (5 คะแนน)

1) การเปลี่ยนแปลงจากต่างคนต่างผลิต ต่างคนต่างขาย จนเกิดการรวมกลุ่มเกษตรกร และปัจจุบันได้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน เกษตรกรเปิดใจยอมรับ และพร้อมเรียนรู้ ไปพร้อมกับสถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลก จนกระทั่งเป็นวิถีปฏิบัติการจัดการดินเพื่อการผลิตข้าวที่ยั่งยืน พัฒนาเข้าสู่การขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green- Economy: BCG Model)

2) การปรับเปลี่ยนรูปแบบการปลูกข้าวแบบเคมีมาเป็นการปลูกข้าวแบบปลอดภัยจากสารพิษ มีการปรับปรุงบำรุงดิน จนกระทั่งมีอินทรีย์วัตถุเพิ่มขึ้น ดินดีขึ้น ทำให้ผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้น ประกอบกับการลดการใช้ปุ๋ยเคมี ใช้

สารอินทรีย์ทดแทน ทำให้ลดต้นทุนการผลิต และส่งผลให้สภาพแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น เนื่องจากปฏิบัติตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP)

3) บ้านผารังหมี เป็นต้นแบบจุดเรียนรู้ด้านการเกษตร และได้เปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สามารถรับนักท่องเที่ยวได้สูงสุด 100 คน/วัน มีบริการที่พักแบบโฮมสเตย์ของหมู่บ้าน มีฐานเรียนรู้เรื่องด้านการเกษตร มีการจำหน่ายสินค้า OTOP ในชุมชน สามารถสร้างรายได้ สร้างอาชีพให้คนในชุมชนได้

2.4 ผลงานหรือโครงการมีโอกาสในการนำไปขยายผลในพื้นที่อื่น ต่อยอดไปยังกลุ่มเป้าหมายอื่น หรือต่อยอดโมเดลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร (5 คะแนน)

1. สถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลกร่วมกับเทศบาลไทรย้อย และหน่วยงานต่างๆ ของตำบลไทรย้อย อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก จัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยใช้โมเดลบ้านผารังหมีเป็นต้นแบบ เพื่อนำไปพัฒนาในพื้นที่ปลูกข้าวของหมู่บ้านต่างๆ

2. สถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลก มีการขยายผลการดำเนินงาน ไปยังกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าว จำนวน 3 กลุ่ม ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน 2 กลุ่ม และกลุ่มแปลงใหญ่มะม่วง จำนวน 3 กลุ่ม และเกษตรกรทั่วไปอำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ที่มีความสนใจจัดการดินและปรับปรุงบำรุงดิน จำนวน 4 หมู่บ้าน

3. การต่อยอดบ้านผารังหมี หมู่ที่ 3 ตำบลไทรย้อย อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก หากได้รับเอกสารสิทธิ์ ได้วางแผนการดำเนินงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และสร้างแหล่งน้ำเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

2.5 ผลงานหรือโครงการมีความยั่งยืนและมีกลไกที่ทำให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองและแสดงเจตนาสมัครในการดำเนินการต่อได้หรือไม่ อย่างไร (10 คะแนน)

การดำเนินการของเกษตรกรบ้านผารังหมี ใช้กลไก BCG ในการขับเคลื่อน ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของสหประชาชาติ บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งสู่เป้าหมาย 3 สูง ได้แก่ ประสิทธิภาพสูง มาตรฐานสูง และรายได้สูง ส่งผลให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเอง มีความมั่นคงในอาชีพ มีความมั่งคั่งด้านรายได้ คุณภาพชีวิตดีขึ้น และเกิดความยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1) เกษตรกรได้รับความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน การไถกลบ การปลูกปอเทือง การผลิตปุ๋ยหมัก การผลิตน้ำหมักชีวภาพและน้ำหมักสมุนไพรไล่แมลง สามารถผลิตและนำไปใช้ในพื้นที่ของตนเอง และแนะนำให้เกษตรกรพื้นที่ใกล้เคียงไปใช้ในพื้นที่ จนปัจจุบันสามารถผลิตข้าวได้อย่างยั่งยืน โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกและหน่วยงานราชการ

2) เกษตรกรสามารถขายสินค้าได้ด้วยตนเอง มีช่องทางการตลาด ได้แก่ เพจ Facebook <https://www.facebook.com/pharangmee/> ผลิตภัณฑ์ตามวิถีชาวบ้านผารังหมี แอปพลิเคชัน Shopee และ line โดยผู้ซื้อสามารถสั่งผลิตภัณฑ์ข้าวได้โดยตรงจากทางกลุ่ม สร้างรายได้ให้กับกลุ่มเกษตรกรอย่างยั่งยืน

แบบฟอร์มรางวัลฯ ประเภทร่วมใจแก๊จน (Collaboration towards Poverty Eradication)

ภาคผนวก

1. การสำรวจสภาพพื้นที่

2. การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรและถ่ายทอดความรู้การจัดการดิน

3. การไถกลบตอซัง การปลูก
ปอเทือง การผลิตปุ๋ยหมัก
และน้ำหมักชีวภาพ ของกลุ่ม
เกษตรกรบ้านผารังหมี

4. การติดตาม ประเมินผล

การเก็บข้อมูลเกษตรกรจากการสัมภาษณ์ตามแบบฟอร์ม